

Protokół

28. posiedzenia, 5. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 10. Września roku 1888.

Początek o godzinie 12. minut 35.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. hr. Jan Tarnowski.

Sekretarze: Stanisław hr. Badeni, Adam Jędrzejowicz.

Obecnych posłów 82.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik JE. Filip Zaleski.

JE. Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż Najjaśniejszy Pan najwyższym patentem z dnia 22. z. m. raczył zwołać odroczony Sejm galicyjski na dzień 10. Września 1888. celem ponownego podjęcia obrad, a po skonstatowaniu dostatecznej liczby posłów otwiera posiedzenie.

JE. Marszałek przemawia i wznosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

JE. Marszałek oddaje cześć pamięci zmarłych posłów ś. p. Władysława hr. Badeniego, Smarzewskiego i Mroczkowskiego.

Na wniosek JE. Marszałka Izba uchwała, iżby wyrazy czci i uznania zasług ś. p. zmarłych posłów zapisane były w protokole obrad Sejmu.

Przemawia p. hr. Golejewski.

Sekretarz p. St. hr. Badeni odczytuje pismo kardynała Rampolli z datą Rzym 15. Lutego 1888. roku, zawierające podziękowanie za życzenia złożone Ojcu Świętemu przez Sejm galicyjski z powodu jubileuszu pięćdziesiątej rocznicy kapłaństwa.

Następnie odczytuje sekretarz p. Stanisław hr. Badeni pismo c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 10. Czerwca b. r. l. 6.137 z uwiadomieniem, iż Najjaśniejszy Pan najw. postanowieniem z dnia 31. Maja b. r. raczył przyjąć z zadowoleniem uchwałę Sejmu w sprawie utworzenia z powodu 40. rocznicy wstąpienia na tron Najjaśniejszego Pana fundacyi dla kształcenia młodzieży galicyjskiej w wojskowych zakładach wychowawczych, — polecając zarazem oznajmienie galicyjskiej Reprezentacyi krajowej najw. dziękczynnego uznania za tę lojalną manifestacyą.

JE. Marszałek uwiadamia Izbę o udzieleniu następujących urlopów:

Pp. JE. Ludwikowi hr. Wodziekiemu, Janowi hr. Szeptykiemu, Janowi hr. Stadnickiemu i Leonowi Bilińskiemu po 8 dni, hr. Szcęsnemu Koziebrodzkiemu 3 dni, pp. hr. Mieroszowskiemu i Wrotnowskiemu po 5 dni.

Na wniesione prośby Izba udziela następujących urlopów:

JE. hr. Alfredowi Potockiemu do końca sesyi sejmowej. JE. ks. Adamowi Sapieżu 6 tygodni, Karolowi hr. Lanckorońskiemu 14 dni, pp. hr. Wojciechowi Dzieduszykiemu i hr. St. Tarnowskiemu (starszemu) do końca sesyi sejmowej.

Sekretarz p. hr. St. Badeni odczytuje pismo biskupa Tarnowskiego oznajmiające, iż dla zajęć

dyecezyalnych nie może wziąć udziału w obradach Sejmu.

Sekretarz p. hr. St. Badeni czyta spis petycyj wniesionych po dzień 10. Września b. r. od Nr. 1.245 do Nr. 1.252 włącznie, które przydzielono następującym komisjom:

- Komisji szkolnej nr. 1.245, 1.251.
- Komisji asekuracyjnej nr. 1.246.
- Komisji górniczej nr. 1.247.
- Komisji gminnej nr. 1.248.
- Komisji budżetowej nr. 1.249.
- Komisji administracyjnej nr. 1.250 i 1.252.

Przemawia p. Antoniewicz dla sprostowania faktu.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Hoszard wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej o czynnościach Departamentu IV. Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Dembowski uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Niniejsze sprawozdanie komisji drogowej Sejm przyjmuje do wiadomości.

Rezolucya II. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt noweli do ustawy wodnej w celu uregulowania sprawy pobierania szutru z rzek publicznych.

Rezolucya III. Sejm powołując się na uchwałę swą z 20. Stycznia 1887. w przedmiocie projektu oddania gal. kolei państwowych w kraju istniejących, w zarząd przedsiębiorstwa kolei Karola Ludwika i korzystania w swoim czasie z przysługującego państwu prawa wykupna tej kolei — wzywa e. k. Rząd, ażeby dla uchylenia odnośnych pogłosek, niepokojących w wysokim stopniu opinią kraju, zechciał jak najrychlejsz objawić swe zapatrywanie w tej sprawie.

Przemawia JE. p. Namiestnik jako komisarz rządowy.

Po zamknięciu rozprawy i przemówieniu sprawozdawcy, Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy I, II i III, zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje sprawozdanie komisji przemysłowej o wniosku posła Skalkowskiego w sprawie opodatkowania stowarzyszeń produkcyjnych i handlowych i o petycyach do tego samego przedmiotu się odnoszących.

Sprawozdawca poseł Romanowicz uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa ponownie e. k. Rząd, aby w drodze ustawodawczej przeprowadził co rychlej rozszerzenie ustaw z d. 27. Grudnia 1880. (N. 151. Dz. u. p.) i z 14. Kwietnia 1885. (N. 43. Dz. u. p.) także na stowarzyszenia produkcyjne i handlowe, opierające się na ustawie z 9. Kwietnia 1873, których zakres działania obejmuje członków i nieczłonków.

Powyższem sprawozdaniem są także załatwione petycje 57 stowarzyszeń, mianowicie: L. s. 1061/pet. 879, — 1062/880 — 1063/881 — 1064/882 — 1065/883 — 1066/884 — 1067/885 — 1072/889 — 1075/891 — 1076/892 — 1077/893 — 1113/927 — 1114/928 — 1115/929 — 1116/930 — 1117/931 — 1118/932 — 1119/933 — 1120/934 — 1121/935 — 1122/936 — 1123/937 — 1124/938 — 1125/939 — 1126/940 — 1127/941 — 1128/942 — 1179/984 — 1180/985 — 1181/986 — 1182/987 — 1194/995 — 1222/1015 — 1223/1016 — 1224/1017 — 1225/1018 — 1226/1019 — 1279/1072 — 1287/1075 — 1299/1084 — 1300/1085 — 1301/1086 — 1302/1087 — 1303/1088 — 1304/1089 — 1352/1131 — 1353/1132 — 1354/1133 — 1355/1134 — 1356/1135 — 1357/1146 — 1381/1154 — 1403/1170 — 1404/1171 — 1405/1172 — 1409/1175 — 1414/1178.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Cuculin ze związku gminy Siemiakowce nad Prutem i utworzenia żeń samoistnej gminy.

Sprawozdawca poseł Leniński uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 20. Grudnia 1887. l. 60.191. w sprawie wyłączenia przysiodka Cuculin ze związku gminy Siemakowce nad Prutem i utworzenia zeń gminy samoistnej, zwraca się Wydziałowi krajowemu celem bliższego zbadania i ponownego zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji szkolnej:

a) z petycji gminy miasteczka Radomyśla (w powiecie Mieleckim) o zwolnienie od płacenia na utrzymanie nauczycieli kwoty 1.200 zł. rocznie;

b) z petycji gminy Szydłowce (w powiecie Husiatyńskim) o uwolnienie od teraźniejszej prestacji na utrzymanie nauczyciela, a natomiast ustanowienie prestacji według stopy procentowej, oznaczonej ustawą krajową z 2. Maja 1873;

c) z petycji gminy Żabokruki (w powiecie Bobreckim) o zmniejszenie prestacji na utrzymanie nauczyciela.

Sprawozdawca poseł Romańczuk uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji w załatwieniu petycji a):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy miasteczka Radomyśla o zwolnienie od płacenia na utrzymanie nauczycieli kwoty 1.200 zł. w. a. rocznie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na następnej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następnie czyta tenże sprawozdawca wniosek komisji w załatwieniu petycji pod b):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Szydłowce o uwolnienie od teraźniejszej prestacji na utrzymanie nauczyciela a natomiast ustanowienie prestacji według stopy procentowej, oznaczonej ustawą krajową z dnia 2. Maja 1873., przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na następnej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Wreszcie odczytuje sprawozdawca p. Romańczuk wniosek w załatwieniu petycji pod c):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Żabokruki o zmniejszenie prestacji na utrzymanie nauczyciela przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie petycji mieszkańców kolonii Unterbergen o wydzielenie tej kolonii ze związku gminy Podbereżce powiatu Lwowskiego.

Sprawozdawca poseł Henzel uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. Stycznia 1887. l. 29.222 o petycji mieszkańców kolonii Unterbergen w sprawie wydzielenia tej kolonii ze związku gminy Podbereżce powiatu lwowskiego, zwraca się Wydziałowi krajowemu celem uzupełnienia brakujących aktów, bliższego zbadania i wyświecenia sprawy i ponownego przedłożenia na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje z porządku sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gminy i obszaru dworskiego Iskań z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Birczy, c. k. Sądu obwodowego w Sanoku i c. k. Starostwa w Dobromilu, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dubiecku, c. k. Sądu obwodowego i c. k. Starostwa w Przemyślu.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (Nr. 59. Dz. u. p.) oświadcza c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem byłoby dla dobra gminy i obszaru dworskiego

w Iskani, aby wyłączone zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Birezy, c. k. Starostwa w Dobromilu i c. k. Sądu obwodowego w Sanoku, a przyłączone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dubiecku, c. k. Starostwa i Sądu obwodowego w Przemyślu.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej z petycji gminy Jezierzany w przedmiocie ustanowienia w tej miejscowości nowego c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1860 r. (Nr. 59 D. u. p.) oświadcza c. k. Rządowi opinię, iż pożądanem byłoby dla dobra mieszkańców utworzenie w okręgu c. k. Starostwa Borszczowskiego trzeciego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w miasteczku Jezierzanach, w skład którego weszłyby gminy i obszary dworskie: 1. Jezierzany, 2. Jezierzanka, 3. Bilcze, 4. Cygany, 5. Głębozeczek, 6. Oleksińce, 7. Kozaczyzna, 8. Kapuścińce, 9. Łanowce, 10. Muszkarów, 11. Szerszeniowce, 12. Piłatkowce, 13. Tarnawka, 14. Zwiąhel, 15. Zielińce.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje z kolei sprawozdanie komisji prawniczej z petycji l. s. 1.339 gmin i obszarów dworskich okręgu sądowego w Krakowcu o przeniesienie siedziby tegoż Sądu do Wielkich Ócz.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji prawniczej w powyższym przedmiocie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję kilkunastu gmin i obszarów dworskich okręgu sądowego w Krakowcu l. s. 1.339 o przeniesienie siedziby tegoż Sądu do Wielkich Ócz udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej z petycji l. s. 1.368 Julii Beryło i Katarzyny Soboń z Małówki o przyspieszenie ukończenia pertraktacji spadkowej po zmarłym plebanie w Chyrowie, ś. p. Józefie Twarogu.

Sprawozdawca poseł Lanartowicz czyta sprawozdanie komisji prawniczej w powyższym przedmiocie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Julii Bieryło i Katarzyny Soboń, o zarządzenie spiesznego przeprowadzenia pertraktacji spadkowej po ś. p. ks. Józefie Twarogu byłym plebanie w Chyrowie i wydania im zapisanego legatu, odstępuje się c. k. Rządowi do odpowiedniego załatwienia.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej z petycji l. s. 1.268 obszarów dworskich w Iwli i Polanach w powiecie Krośnieńskim o zapomogę na drogę Iwla-Krępna z powodu braku wszelkich środków komunikacyjnych w tej okolicy.

Sprawozdawca poseł Męciński czyta sprawozdanie komisji drogowej w powyższym przedmiocie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję do l. s. 1.268 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Sekretarz p. hr. St. Badeni czyta następujący dostatecznie poparty wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pierwszy ustęp pierwszego dodatku do pro wizorycznego regulaminu sejmowego, który brzmi: „Marszałek urzęduje w języku polskim. Na podania ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie zaś inne podania w języku polskim“, — uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, i ma brzmieć, jak następuje: „Marszałek urzęduje w języku polskim, nie wyłączając ruskiego, zaś sesję sejmową zagaja i zamyka w językach polskim i ruskim. Na podania ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie zaś inne podania, w języku polskim.“

Julian Romańczuk.

Bereźnicki, Leniński, Dr. Antoniewicz,
 Feliks Biliński, Ochrymowicz, Czartoryski, T. Wasilewski, Mazaraki, W. Koziębrodzki, L. Sapięha, Wierzbicki, Kaczała, Sięczyński, Sembratowicz, Bobęczyński, Witold Rogojski, Płaziński, Zborowski, Waygart, Wład. Struszkiewicz, Czerekawski, Romanówicz, Goldmann, T. Merunowicz, Lenartowicz.

JE. Marszałek oświadcza, iż wniosek powyższy traktowanym będzie podług przepisów regulaminu.

Po wyczerpaniu porządku dziennego JE. Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 11. Września b. r. z porządkiem dziennym, który sekretarz p. hr. St. Badeni odczytał.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 25. z południa.

Marszałek krajowy:

Jan hr. Tarnowski w. r.

Sekretarze:

A. Jędrzejowicz w. r.

St. Badeni w. r.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.